

Falköpings kommun
kommunen@falkoping.se

Rektorn vid Åttagårdsskolan
marit.foss-fredriksson@falkoping.se

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Åttagårdsskolan
i Falköpings kommun

Tillsyn i Åttagårdsskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Falköpings kommun under 2014. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Åttagårdsskolan besöktes av Skolinspektionen den 24 och 25 april 2014.

Fakta om skolenheten

Åttagårdsskolan ligger i centralorten Falköping. Skolenheten som leds av en rektor omfattar förskoleklass med 24 elever och grundskola med 110 elever i årskurserna 1–5. I skolenheten finns sammantaget sex klasser, en förskoleklass och en klass i var och en av årskurserna 1–5.

Enligt Åttagårdsskolans egen sammanställning över kunskapsresultaten når inte, under åren 2009–2013, samtliga elever kunskapskraven för godtagbara kunskaper i slutet av årskurs 3 i något ämne. Andelen elever som skolenheten läsåret 2012/2013 bedömt har nått kunskapskraven för godtagbara kunskaper i årskurs 3 varierar, från 62 procent för ämnet svenska som andra språk till 86 procent för de naturorienterande ämnena.

Till skolenheten hör också ett fritidshem. Kommunens fritidshem inspekteras på kommunövergripande nivå och beskrivs och bedöms i särskilt beslut.

Helhetsbedömning

På Åttagårdsskolan bedrivs ett kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling. Rektorn har påbörjat arbetet med att systematisera kvalitetsarbetet, bland annat har rektorn infört regelbundna resultatuppföljningar för varje årskurs och ämne. Personalen utvärderar, analyserar och vidtar åtgärder för att utveckla verksamheten och skolenheten formulerar varje år ett antal prioriterade utvecklingsområden.

Trots att Åttagårdsskolan bedriver ett tydligt och strukturerat arbete med särskilt stöd finns det flera elever som inte når kunskapskraven för godtagbara kunskaper i samtliga ämnen. Skolenheten följer upp hur resurser används och gör utifrån behov omfördelningar och förändringar i sitt arbete med att ge särskilt stöd. Skolenhetens kunskap om hur resurserna används och arbetet med särskilt stöd ger rektor och personal en god utgångspunkt i det viktiga arbetet med att förbättra elevernas kunskapsresultat. Men för att samtliga elever ska nå kunskapskraven för godtagbara kunskaper är det också angeläget att skolenheten erbjuder alla elever en god miljö för lärande och utveckling.

Av tillsynen framgår att Åttagårdsskolans arbete med att säkerställa elevernas studiero behöver förbättras. Personalen genomför olika insatser för att förbättra elevernas lärandemiljö, men arbetet behöver tydligare utgå från ett gemensamt förhållningssätt och bedrivs mer systematiskt och målinriktat. Rektorn behöver också löpande kartlägga verksamheten utifrån perspektivet studiero och elevernas kunskapsresultat samt utvärdera om insatta åtgärder har haft avsedd effekt. Vad gäller skolenhetens arbete för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever behöver även detta arbete stärkas. En del i detta är att planen mot kränkande behandling behöver bli en del av skolenhetens systematiska och målinriktade arbete. För att åstadkomma detta är det

viktigt att planen är utformad i enlighet med författningarnas krav och att den exempelvis beskriver vad de olika verksamheterna behöver arbeta med utifrån en aktuell kartläggning av skolenhetens behov.

Skolenhetens elevhälsa omfattar medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Eleverna har vid behov tillgång till samtliga dessa kompetenser och eleverna får stöd för att utvecklas kunskapsmässigt. Det finns exempelvis ett nära samarbete mellan skolenhetens specialpedagog och lärarna. Emellertid behöver den samlade elevhälsans arbete stärkas så att det även omfattar det förebyggande och hälsofrämjande arbetet.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Falköpings kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brist/brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 15 oktober 2014 redovisas för Skolinspektionen.

Trygghet och studiero

Bedömning

Falköpings kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Arbeta systematiskt och målinriktat med att förbättra studieron i klassrummen, i syfte att ge alla elever en god miljö för utveckling och lärande.
- Upprätta en plan mot kränkande behandling som anger de åtgärder som skolenheten behöver vidta för att förebygga och förhindra kränkande behandling långsiktigt och det aktuella året samt innehåller en redogörelse för hur föregående års åtgärder har genomförts.

Motivering

Studiero

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Av läroplanen framgår att skolans uppdrag är att skapa en god miljö för utveckling och lärande bland annat genom att främja lärande där individen stimuleras att inhämta och utveckla kunskaper och värden. Skolan ska också sträva efter att skapa de bästa samlade betingelserna för elevernas bildning, tänkande och kunskapsutveckling. Vidare ska enligt läroplanen alla som arbetar i skolan samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande.

Av utredningen framgår att det finns brister i lärandemiljön på Åttagårdsskolan. Detta framgår både av intervjuer och av de enkäter som Skolinspektionen genomfört och som personal, elever och vårdnadshavare besvarat inför tillsynen. Samtliga tre sammanställningar av enkäteresultat för Åttagårdsskolan har låga indexvärden på frågor som handlar om studiero och ordning i klassrummet.

På Åttagårdsskolan undervisar flera lärare i varje klass, men lärarna har inte enats om ett gemensamt förhållningssätt för att säkerställa att alla elever har en god miljö för utveckling och lärande. Det framgår av utredningen att det finns elever som stör ordningen i klassrummet och att ljudnivån kan vara mycket hög på vissa lektioner samt att lärarna utövar ledarskap i klassrummet på olika sätt. Skolenheten har trivselregler som eleverna har varit med och tagit fram, men av intervjuer framgår att dessa regler inte följs av alla elever. Personalen diskuterar kring en konsekvenstrappa men av intervjuer framgår inte att skolenheten för att komma tillrätta med elevers ordningsstörande beteende använder exempelvis disciplinära åtgärder på ett tydligt och gemensamt sätt.

Enligt rektorn är studieron i klassrummet ett av skolenhetens prioriterade utvecklingsområden och det pågår olika insatser för att säkerställa en god lärandemiljö i klasserna. Exempelvis finns det lärare som arbetar enligt en tydlig lektionsstruktur och lärare som tillsammans med sina elever förtydligat och konkretiserat trivselreglerna för att öka arbetsron i klassrummet. Av intervjuer framgår att både rektorn och personalen ser behov av samsyn och gemensamt agerande för att förbättra elevernas studiero. Emellertid saknas vid tiden för tillsynsbesöket en gemensam hållning och systematiska målriktade åtgärder för ökad studiero som genomförs av alla lärare. Rektorn har heller inte följt upp och utvärderat om de insatser som genomförs av vissa lärare har avsedd effekt så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero.

Skolinspektionen bedömer med utgångspunkt i ovanstående att det finns brister i lärandemiljön på Åttagårdsskolan. Verksamheten uppfyller inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen.

Trygghet

Huvudmannen har en långtgående skyldighet att säkerställa att alla elever har en trygg skolmiljö. Enligt skollagen ska huvudmannen se till ska det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Av Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2012:10) med kommentarer om arbetet mot diskriminering och kränkande behandling framgår att grunden för en genomtänkt och användbar plan mot kränkande behandling är ett aktivt främjande och förebyggande arbete. Arbetet med att motverka kränkande behandling ska ingå som en del av skolans kvalitetsarbete och bestå av planering, uppföljning och utveckling. Planen kan därför användas som dokumentation i det systematiska kvalitetsarbetet.

Skolinspektionens utredning visar att Åttagårdsskolan arbetar på olika sätt för att förebygga och förhindra kränkande behandling, exempelvis finns rastvärdar och vuxenledda rastaktiviteter. Av intervjuer framkommer också att personal agerar när någonting händer och att personalen diskuterar händelsen med berörda elever och klasser för att reda ut det som hänt. För trygghetsarbetet finns också en så kallad Trygghetsgrupp bestående av personalrepresentanter och "Mållgans vänner" som består av några elever från årskurs 4 och 5.

Åttagårdsskolan har en plan mot kränkande behandling som gäller läsåret 2013/2014. Planen beskriver kartläggningsarbetet men även rutiner kring det främjande och förebyggande arbetet beskrivs liksom hur personalen ska agera vid misstänkt fall av kränkande behandling. Av planen framgår dock inte vilka konkreta åtgärder som skolenheten, utifrån en aktuell kartläggning, behöver vidta för att förebygga och förhindra kränkande behandling långsiktigt och för det närmaste året. De åtgärder som beskrivs för exempelvis det förebyggande arbetet är istället allmänt hållna. Till exempel kompis-samtal varje vecka, regelbundna träffar mellan Trygghetsgruppen och "Mållgans vänner" samt rektorns möten med elevrådet varje månad. Men då inte målsättningen med åtgärderna framgår och heller inte vilka kartlagda behov som de är relaterade till blir det svårt att utvärdera om åtgärderna haft avsedd effekt. Av intervjuer framkommer att det exempelvis förekommer kränkande språkbruk elever emellan. Men av planen framgår inte hur skolenheten arbetar för att förebygga och förhindra sådant språkbruk förutom att skolenheten har nolltolerans mot kränkande språkbruk och att personalen agerar om de får kännedom om kränkningar. Vidare redovisas inte i planen mot kränkande behandling hur föregående års åtgärder har genomförts. Under rubriken "Utvärdering och uppföljning" redovisas enbart att fjolårets plan har utvärderats och att en ny plan för läsåret 2013/2014 har arbetats fram enligt en modell från diskrimineringsombudsmannen.

Skolinspektionen bedömer att skolenhetens plan mot kränkande behandling inte uppfyller författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

5 kap. 3 § skollagen

6 kap. 8 § skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, God miljö för utveckling och lärande samt 2.2 Kunskaper

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Bedömning

Falköpings kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

- Ha en elevhälsa som arbetar förebyggande och hälsofrämjande.

Motivering

Enligt skollagen ska elevhälsan omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas.

Vid Åttagårdsskolan finns en elevhälsa som omfattar medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Under pågående läsår består elevhälsan i Åttagårdsskolan av specialpedagog, skolsköterska, skolpsykolog och logoped. Tillgång till kurator finns vid behov och eleverna har även tillgång till skolläkare.

Specialpedagogen är anställd på Åttagårdsskolan medan skolenhetens tillgång till elevhälsans övriga kompetenser är mer begränsad. Skolpsykolog, logoped och skolsköterska har en central tillhörighet och i deras uppdrag ingår arbete vid flera skolenheter. Skolpsykologens och logopedens insatser på Åttagårdsskolan består, utöver deltagande i elevhälsoteamets möten då elevärenden diskuteras, av åtgärdande arbete utifrån signaler från rektor och lärare t.ex. utredningar kopplat till enskilda elevers behov. Skolsköterskans tid på Åttagårdsskolan räcker enligt intervjuerna för att ha mottagningstid en dag per vecka och utföra hälsokontroller och medicinska åtgärder som till exempel vaccinering samt utifrån behov delta i elevhälsoteamets möte. Vid intervjuer framkommer att behovet av elevhälsans samlade resurser vid tiden för tillsynsbesöket på Åttagårdsskolan är större än tillgången utifrån att elevhälsan främst ska arbeta förebyggande och hälsofrämjande.

På Åttagårdsskolan saknas en planering och en organisatorisk struktur för hur elevhälsans samlade kompetens ska medverka i skolenhetens övergripande förebyggande och hälsofrämjande arbete. Elevhälsan samlade resurs deltar exempelvis inte i skolenhetens trygghetsarbete och de samverkar inte med den pedagogiska personalen i frågor som rör elevernas lärandemiljö. Se även bedömningsområde Trygghet och studiero. Elevhälsans samlade kompetens har inga gemensamma möten kopplat till Åttagårdsskolan utöver elevhälsoteamets möten då enskilda elevärenden diskuteras och de deltar heller inte i möten med skolenhetens personal för att diskutera det hälsofrämjande och förebyggande arbetet.

Skolinspektionen bedömer att Åttagårdsskolans samlade elevhälsa inte arbetar förebyggande och hälsofrämjande. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

2 kap. 25 § skollagen

I ärendets slutliga handläggning har jurist Christina Hjalmarsson samt utredarna Ingela Djurberg och Camilla Landgren deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Gunnar Olsson
Enhetschef

Anette Bergstrand
Utredare/Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.